

Bitwa o Atlantyk była najdłuższą bitwą drugiej wojny światowej. Trwała od września 1939 roku do kapitulacji Niemiec w maju 1945 roku. Po stronie Aliantów były floty i lotnictwo USA, Kanady, Wielkiej Brytanii, Francji, Norwegii i ZSRR. Po drugiej stronie Niemcy i Włochy. Głównym celem Aliantów było wsparcie Wielkiej Brytanii dostawami surowców, żywności, sprzętu wojskowego i żołnierzy przez USA i Kanadę. W późniejszej fazie bitwy celem dostaw do Wielkiej Brytanii było przygotowanie inwazji okupowanej Europy od północy w czerwcu 1944 roku. Mniejsza część dostaw była przeznaczona dla wsparcia ZSRR. Celem niemieckim była morska blokada Wielkiej Brytanii i zmuszenie jej do kapitulacji. Wielka Brytania potrzebowała milion ton dostaw na tydzień aby funkcjonować przemysłowo i militarnie.

Najbardziej dramatyczna konfrontacja militarna odbywała się pomiędzy flotami i lotnictwem Aliantów oraz flotą łodzi podwodnych U-boot Kriegsmarine Niemiec. Terenem bitwy był cały Atlantyk i przyległe morza. Bitwa składała się z walk ponad stu konwojów oraz ponad tysiąca starć lotnictwa i pojedynczych okrętów eskortujących statki handlowe z podwodnymi łodziami. W ciągu całego okresu bitwy zarówno Alianci jak i Niemcy wprowadzali nowe bronie, nowe technologie i zmieniali taktykę walki. Losy bitwy kilkakrotnie przechylały się na jedną lub drugą stronę. Alianci mieli lepszy radar i silniejsze lotnictwo oraz złamali niemiecki militarny szyfr Enigmy, co ułatwiało konwojom częściowo omijanie stad niemieckich łodzi podwodnych (tzw. wolf packs), które atakowały konwoje na komunikacyjnych liniach pomiędzy Północną Ameryką, Europą oraz Północną Afryką.

Tak pisał Winston Churchill o tej bitwie

“The Battle of the Atlantic was the dominating factor all through the war. Never for one moment could we forget that everything happening elsewhere, on land, at sea or in the air depended ultimately on its outcome”

Bitwa o Atlantyk była dominującym czynnikiem w ciągu wojny. Nigdy na moment nie mogliśmy zapomnieć, że wszystko co się działo na lądzie, na morzu i w powietrzu zależało ostatecznie od jej wyniku .

Przebieg bitwy

Okres czasu od połowy 1940 roku do początku 1941 roku niemieccy marynarze nazwali "szczęśliwym czasem". Statki handlowe płynęły bez eskorty i były łatwym celem podwodnych łodzi. Sytuacja się zmieniła kiedy w 1941 roku Alianci wprowadzili system konwojów z eskortą niszczycieli oraz patrole lotnicze tras konwojów. W grudniu 1941 roku USA wypowiedziało wojnę Japonii oraz Hitler wypowiedział wojnę USA, co rozpoczęło wzrastający udział Ameryki w bitwie o Atlantyk.

Początkowo patrolujące samoloty mogły wykryć łódź podwodną wynurzoną na powierzchni oceanu, ale nie było broni na jej zniszczenie z powietrza. W późniejszej fazie bitwy samolot mógł wykryć łódź podwodną która była zanurzona i zrzucić specjalne bomby głębinowe, które mogły uszkodzić lub zniszczyć podwodny okręt. Wobec takiej broni U-boot był bezbronny. Mógł jedynie obniżyć się aż do dna oceanu gdzie ciśnienie było często katastrofalne. Szczęśliwy czas dla łodzi podwodnych skończył się .Do połowy 1943 roku Kriegsmarine straciło dużą ilość U-bootów i załóg. Produkcja nowych łodzi była utrudniona bombardowaniem stoczni. Alianci zaczęli wygrywać starcia i szykowali się do inwazji Europy.

Bilans strat po bitwie

Alianci

Ponad 70000 zabitych marynarzy i załogi statków handlowych, 35000 statków handlowych zatopionych i 175 okrętów wojennych, 740 samolotów RAF zniszczonych na lądzie.

Niemcy i Włosi

30500 marynarzy zabitych, 800 łodzi podwodnych zniszczonych

Końcowe uwagi

Podobnie jak na Pacyfiku pancerniki nie odegrały dużej roli. Bismarck zatopił angielski Hood, ale został zatopiony przez RAF i Royal Navy. Siostrzany pancernik Tirpitz przewrócił się w norweskim fiordzie uderzony specjalnymi bombami zrzuconymi przez bombowce RAF. Niemcy popełnili fatalny błąd inwestując w pancerniki zamiast zwiększyć flotę U-bootów. Amerykanie nie używali lotniskowców tylko lotniska na lądzie. Na Pacyfiku lotniskowce zdecydowały o zwycięstwie USA.

Zasadniczy cios Kriegsmarine zadały samoloty, które wykrywały łodzie pod wodą i niszczyły bombami głębinowymi. Złamanie Enigmy odegrało ważną rolę ponieważ koordynacja działań U-bootów wymagała intensywnej komunikacji radiowej, którą odcyfrowywali Alianci. Straty U-boot były tak duże pod koniec bitwy, że admirał Karl Doenitz dał za wygraną i wycofał łodzie z Atlantyku. Pomimo tej klęski Hitler w swoim testamencie mianował go prezydentem . Na jego polecenie Alfred Jodl podpisał dokument kapitulacji 7 maja 1945. W procesie norymberskim Doenitz został skazany na 10 lat więzienia za zbrodnie wojenne. Wyrok odsiedział. Włochy w 1943 roku przeszły na stronę Aliantów. Udział Włochów w bitwie o Atlantyk nie był znaczny. Hitler nie wykorzystał pomocy Japonii, która miała duże doświadczenie w morskiej bitwie z USA. Japonia była sojusznikiem Trzeciej Rzeszy, ale nie istniała żadna wojskowa współpraca.